Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Javaslat a 2001/25/EK irányelvet módosító, a tagállamok által kiállított tengerészképesítő bizonyítványok elismeréséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre”

COM(2004) 311 végleges – 2004/0098 (COD)

(2005/C 157/07)

2004. május 6-án a Tanács úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét az Európai Közösséget létrehozó szerződés 80. cikke alapján a fent említett témában.

A „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció, amely felelős volt a témában az EGSZB munkájának előkészítéséért, 2004. november 24-én a véleményt elfogadta. (Előadó E. M. CHAGAS).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. december 15-én és 16-án megtartott 413. plenáris ülésén (december 15-i ülés) 140 szavazattal, és 4 tartózkodás mellett az alábbi véleményt fogadta el:

1. **Háttér**

1.1 Az Európai Bizottság 2004. április 26-án előterjesztette a tagállamok által kiállított tengerészképesítő bizonyítványok elismeréséről szóló, és a 2001/25/EK irányelvet módosító irányelvjavaslatát ([1]), melynek célja egyszerűsített eljárás létrehozása a tagállamok által kiállított bizonyítványok kölcsönös elismerésére.

1.2 A tengerészek képzésével, képesítésével és az őrszolgálat ellátásával kapcsolatos követelményeket a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi, módosított nemzetközi egyezménye tartalmazza (STCW-egyezmény). Az egyezmény többek között meghatározza a szerződő felek által a parancsnok, a tisztek és a rádiókezelő számára kiállított tengerészképesítő bizonyítvány kölcsönös elismerésének követelményeit.

1.3 Ezeket a nemzetközi követelményeket az Európai Parlament és a Tanács a 2001/25/EK irányelve ([2]) ültette át a közösségi jogba, melyet legutóbb a tengerészek képzésének minimumszintjéről szóló 2003/103/EK irányelv ([3]) módosított (továbbiakban: az irányelv). A tagállamoknak tehát, a fenti szabványoknak megfelelő tengerészképesítő bizonyítványt kell kiállítaniuk.

1.4 A bizonyítványok tagállamok közötti kölcsönös elismerésének vonatkozásában a 2001/25/EK irányelv úgy rendelkezik, hogy a tagállamok állampolgárai illetőleg harmadik ország polgárai esetében a tengerészképesítő bizonyítványok kölcsönös elismerése a szakoktatás és szakképzés kölcsönös elismerésének általános rendszeréről szóló 89/48/EGK ([4]) és 92/51/EGK ([5]) irányelvekben foglaltaknak megfelelően történik. Az általános rendszer meghatároz egy eljárást a tengerészek szakképzését tanúsító bizonyítványok kölcsönös elismerésére, amely magában foglalja a tengerészeknek nyújtott oktatás és képzés, valamint az ezeknek megfelelő képesítések összehasonlítását Alapvető különbségek esetén az érintett tengerészekre meghatározott kompenzációs intézkedések vonatkozhatnak. Jelenleg elég ellentmondásos a helyzet, hiszen az EU-n belül a tagállamok között a bizonyítványok kölcsönös elismerése nehézkesebb, mint a harmadik országokban kiállított bizonyítványok elismerése.

1.5 Az Európai Bizottság javasolja, hogy a tagállamok automatikusan fogadják el a többi tagállam által kiállított tengerészképesítő bizonyítványokat, az irányelvben foglaltaknak megfelelően. A javasolt intézkedés legfontosabb célja annak biztosítása, hogy azok a tengerészek, akik egy tagállamban már képesítést szereztek és az ezt tanúsító bizonyítvány birtokában vannak, szolgálatot teljesíthessenek más tagállam zászlója alatt közlekedő hajókon is, további feltételek teljesítése nélkül.

1.6 Ezen túlmenően, az Európai Bizottság úgy véli, hogy hasznos lenne az STCW-egyezményben foglalt követelményeket bevezetni a közösségi jogba a tengerészek nyelvtudásának tekintetében. Ezek a követelmények lehetővé tennék a hajókon a hatékony kommunikációt, miközben megkönnyítenék a tengerészek szabad mozgását.

1.7 Az Európai Bizottság javaslatai a 2001/25/EK irányelv módosítását célozzák meg, és ezenfelül rendelkeznek:

– a tagállamok kötelezettségéről a tengerészképesítő bizonyítványokkal összefüggő csalárd gyakorlatok megelőzését és büntetését szolgáló intézkedések elfogadására.

– annak rendszeres értékeléséről, hogy a tagállamok betartják-e a 2001/25/EK irányelvben foglalt követelményeket.

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 2001/25/EK irányelve (2001.04.04.) a tengerészek képzésének minimumszintjéről.

([2]) Lásd az 1. lábjegyzetet.

([3]) A tengerészek képzésének minimumszintjéről szóló 2001/25/EK irányelvet módosító, európai parlamenti és tanácsi 2003/103/EK irányelv (2003. 11. 17.)

([4]) A Tanács 89/48/EGK irányelve a szakoktatás és szakképzés elvégzését követően kiállított, felsőfokú végzettséget adó oklevelek elismerésének általános rendszeréről.

([5]) A 89/48/EGK irányelvet kiegészítő, 92/51/EGK tanácsi irányelv az oktatás és képzés kölcsönös elismerésének második általános rendszeréről.

2. **Általános megjegyzések**

2.1 Az EGSZB elismeri, hogy szükség van egy olyan eljárásra, amely megkönnyíti az Európai Unión belül kiállított tengerészképesítő bizonyítványok kölcsönös elismerését a tagállamok által, a módosított 2001/25/EK irányelvben foglalt minimális követelményeknek megfelelően.

2.2 Az EGSZB elismeri továbbá, hogy a nemzetközi kötelezettségek betartásához szükség van a meglévő követelmények alapos és folyamatos betartásának biztosítására.

2.3 Az EGSZB megjegyzi, hogy a Tanács a 2003. június 5-i zárszavában kiemelten fontosnak tartja támogatni a tengerészek mobilitását az Unión belül ([6]).

2.4 Az EGSZB megjegyzi továbbá, hogy a szakoktatás és szakképzés kölcsönös elismerésének jelenlegi általános rendszere meglehetősen nehézkes, és nem terjeszti ki a tagállamok között kiállított bizonyítványok kölcsönös elismerésére az egyezmény vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását.

2.5 Az EGSZB úgy véli, hogy az Unión kívüli bizonyítványok elismerésére nemrégiben bevezetett eljárás egyszerűbb, és ezért a tagállamokban képesítést szerzett tengerészek hátrányos helyzetbe kerülhetnek. A javasolt változtatásoknak, a nemzetközi követelményekkel összhangban, orvosolniuk kellene ezt az esetleges hátrányt.

2.6 Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy néhány tagállam saját állampolgárainak tartja fenn a parancsnoki és első tiszti rangot, amelyet a Bíróság C-47/02 és C-405/01 ügyei is megerősítenek; ez azt igazolja, hogy a tagállamok akadályozhatják a tengerészek szabad mozgását, és ezáltal fenntarthatnak tisztségeket saját állampolgáraik számára. A tagállamok közül Hollandiában és az Egyesült Királyságban található a legkevesebb korlátozást tartalmazó politika más országok állampolgárainak foglalkoztatása vonatkozásában.

2.7 Az EGSZB értékeli egy közös munkanyelv szükségességét, melyet minden tengerész ért és melyen minden tengerész kommunikálni tud. Ez különösen fontos vészhelyzet esetén, valamint a szociális feltételek javítása érdekében a fedélzeten.

2.8 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság felhívta a figyelmet a hamis bizonyítványok elterjedésére a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet egyik nemrégiben készült tanulmányában ([7]), és sürgeti a tagállamokat, hogy tegyenek meg és hajtsanak végre minden szükséges intézkedést a tengerészképesítő bizonyítványok csalárd megszerzésének, csalárd kiállításának és hamisításának megelőzésére.

2.9 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság bár egyetért azzal, hogy ki kell alakítani a bizonyítványok kölcsönös elismerésének hatékonyabb és kevésbé nehézkes rendszerét a tagállamok között, úgy véli, hogy állandó szükség van a csalárd igazolások elleni aktív harcot támogató eljárásokra. A fogadó tagállamoknak rendelkezniük kell a megfelelő eljárásokkal annak érdekében, hogy egy másik tagállam által kiállított bizonyítvány a fogadó ország hajóján is felhasználható legyen.

2.10 Az EGSZB úgy véli, hogy a fogadó tagállam, bizonyos minimális szintű nyelvtudás megkövetelése mellett elvárhatja az adott tagállam tengerjogának ismeretét a tengerészképesítő bizonyítvány tulajdonosaitól. Ezáltal szükségessé válik egy „elismerő” dokumentum kiállítása.

2.11 Az EGSZB elfogadja, hogy az Európai Tengerbiztonsági Ügynökség (EMSA) fontos szerepet játszik mind a tagállamok közötti következetesség és a szabályok betartása területén, mind az adminisztratív teher minimális szinten tartásában. Ez elengedhetetlen a tagállamokban képesítést szerzett tengerészek magas szakmai tekintélyének biztosítása érdekében.

2.12 Az EGSZB elismeri az EMSA jelentős szerepét, ugyanakkor tisztában van annak korlátaival is. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét a megfelelő pénzügyi, humán és technikai jellegű források szükségességére.

2.13 Az EGSZB továbbá rámutat annak esetleges kedvezőtlen hatásaira, ha egy tagállam állampolgárai korlátlan számban dolgozhatnak egy másik tagállam zászlaja alatt közlekedő hajón. Bár az EGSZB elismeri, hogy ez megfelel a munkavállalók szabad mozgását kimondó elvnek, és bizonyos esetekben nagy szükség van rá, az EGSZB megjegyzi, hogy ha a kiállított bizonyítványok száma semmilyen módon nincs korlátozva, az kedvezőtlenül befolyásolhatja a tengerészek folyamatos foglalkoztatását bizonyos tagállamokban. Végül a hajózási alapképzettség fenntarthatósága és növekedése is veszélybe kerülhet az EU-ban.

2.14 Az EGSZB sürgeti a tagállamokat, hogy szociális partnereikkel együttműködve hozzanak létre egy kiegyensúlyozott foglalkoztatási rendszert az EU hajózási alapképzettség fenntarthatóságának és növekedésének biztosítására.

2.15 Az EGSZB csalódását fejezi ki, hogy míg az Európai Bizottság korábban foglalkozott harmadik országok állampolgárainak, most pedig az EU-polgárok tengerészképesítő bizonyítványainak kölcsönös elismerésével, nem törekszik egyetemesen alkalmazható szociális védőintézkedések létrehozására az EU-lobogók alatt közlekedő hajókon foglalkoztatott tengerészek érdekében.

([6]) A hajózási ipar és a tengerész szakma támogatásáról az Unión belül.

([7]) Tanulmány a tengerészképesítő bizonyítványokkal és hitelesítéssel összefüggő csalárd gyakorlatokról, Tengerészek Nemzetközi Kutatóközpontja (SIRC) 2001.

3. **Különös megjegyzések**

3.1 *1. cikk*

Elismerjük, hogy az irányelv a tagállamok állampolgárai és bármely tagállam által kiállított, szakértelmet tanúsító bizonyítvány birtokában lévő harmadik ország polgárai által gyakorolt tengerészhivatásokra vonatkozik. Lényeges, hogy ezt ne terjedjen ki az eredetileg harmadik ország által kiállított, egy tagállam által hitelesített bizonyítványokra.

3.2 *3. cikk*

Míg elismerjük a (2) bekezdésben, hogy bármely tengerész számára, aki megfelelő – az (1) bekezdésben meghatározottak szerinti – képesítő bizonyítvánnyal rendelkezik, lehetővé kell tenni szolgálat teljesítését egy másik tagállam lobogóját viselő hajón, ennek csak hivatalos elismerő okmány kiállítását követően szabad történnie. Az ilyen dokumentum a bizonyítványok csalárd felhasználásának megelőzéséhez szükséges, valamint annak igazolására, hogy a tengerész rendelkezik a megkívánt nyelvtudással és ismeri a fogadó tagállam tengerészeti törvényeit.

3.3 *4. cikk*

Az EGSZB elismeri annak szükségességét, hogy a tengerészek megfelelő nyelvtudást sajátítsanak el az STCW kódex A-II/1, A-III/1, A-IV/2 és A-II/4 szakaszaiban foglaltaknak megfelelően. Azonban nem teljesen egyértelmű, és a tagállamok számára megnehezíti a helyzetet, hogy biztosítaniuk kell a rendelkezés betartását, ugyanakkor az STCW kódex szerint a fogadó tagállam feladata annak biztosítása, hogy a tengerészek megfelelő nyelvtudással rendelkezzenek. Amint ez a feltétel teljesül, a fogadó tagállam megadhatja a megfelelő elismerést.

3.4 *5. cikk*

Az EGSZB üdvözli a csalás megelőzésére irányuló rendelkezéseket. A hamis szaktudást igazoló bizonyítványok használata nem csak a hajózás biztonságát veszélyeztetheti, hanem komoly kárt okozhat a tengeri környezetben is, és aláásha a tengerészhivatás tekintélyét. Egy megfelelő elismerő okmány kiállítása segítséget jelenthet a hamis bizonyítványok használatának megelőzésében.

3.5 *6. cikk*

Az EGSZB üdvözli az EMSA annak biztosításában játszott szerepét, hogy a tagállamok meghozzák és végrehajtsák a bizonyítványok csalárd felhasználásának megelőzésére és büntetésére irányuló intézkedéseket.

3.6 *7. cikk*

Az EGSZB elismeri és üdvözli, hogy az Európai Bizottság az Ügynökség támogatásával legalább ötévente ellenőrzi, hogy a tagállamok betartják-e a 2001/25/EK irányelvben meghatározott szakképzési és igazolási követelményeket.

4. **Következtetések**

4.1 A fenti megjegyzések sérelme nélkül, az EGSZB elismeri és üdvözli az Európai Bizottság javaslatait.

4.2 Az EGSZB elfogadja, hogy szükség van a képesítő bizonyítványok tagállamok közötti elismerésének kevésbé nehézkes rendszerére. Az automatikus elismerésnek azonban nem szabad kizárnia a megfelelő nyelvtudás és a fogadó tagállam tengerészeti törvénye ismeretének biztosítását, valamint a képesítő bizonyítványok csalárd felhasználásának megelőzését. Ez megkívánja, hogy a fogadó tagállam megfelelő eljárással bírjon erre vonatkozóan.

4.3 Az EGSZB bár elfogadja, hogy elengedhetetlen a tagállamokban kiállított szakértelmet tanúsító bizonyítványok kölcsönös elismerésének hatékony és megbízható rendszere, aggodalmát fejezi ki, hogy az Európai Bizottság nem szentelt figyelmet az EU polgárok jövőbeli foglalkoztatására és az európai tengerészeti alapképzettség visszatartására és növekedésére.

4.4 Az EGSZB elismeri, hogy az EMSA támogatásával az Európai Bizottság szerepet kíván vállalni az eljárások egységességének biztosításában, és kéri, hogy az Európai Bizottság mérlegelje megfelelő mennyiségű források rendelkezésre bocsátását mind tagállami, mind európai szinten.

4.5 Az EGSZB bár egyetért azzal, hogy az Európai Bizottság nagy jelentőséget tulajdonít a tengerészoktatásnak és -szakképzésnek a hajózás biztonsága és a tengeri környezet védelme érdekében, aggodalmát fejezi ki, hogy nem történtek kiegészítő intézkedések annak biztosítására, hogy harmadik országok polgárait vagy EU-polgárokat ne zsákmányoljanak ki a tagállamok lobogóját viselő hajókon.

Brüsszel, 2004. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Elnöke

Anne-Marie SIGMUND